

FILMANMELDELSE

Det russiske nittitallet

Vi vet at en historisk epoke er tilbakelagt når parodiene begynner å dukke opp. Dette er ikke minst et faktum i Russland, hvor man i løpet av de siste tre-fire årene har sett flere parodier på den første postsovjetiske epoken. Denne epoken kan, med noen forbehold, tidfestes helt nøyaktig til tidsrommet mellom 25.12.1991, da Sovjetunionens flagg ble firt fra Kremls flaggstenger for siste gang, og 31.12.1999, da Boris Jeltsin trakk seg fra posten som Russlands president. La oss kalle denne perioden det russiske nittitallet.

Den kanskje beste filmatiske beskrivelsen av det russiske nittitallet kom på russiske kinoer i 2007. Illustrasjon DVD-cover Valgdagen er en lettfordøelig komedie med mange forviklinger, et underholdende persongalleri og gode skuespillerprestasjoner. Filmen er basert på et teaterstykke ved samme navn fra gruppen «Kvartet I», som gjør stor suksess med sine komedier på hovedstadens teaterscener og hvis medlemmer også opptrer i filmen. Den fungerer godt fordi den tar 90-tallet så til de grader på kornet, ikke minst språklig.

Handlingen er lagt til et guvernørvalg i en russisk region ved Volga. Redaksjonen i den moskvabaserte radiostasjonen «Radio, liksom» (Kak by radio) får i oppdrag av sin velgjører å reise dit for å promotere en totalt ukjent og ditto inkompetent kandidat. Reisen foregår med en chartret cruisebåt på Europas lengste elv, hvor handlingen også utspiller seg. Handlingen involverer i tillegg til radioens egne journalister og politteknologer (litt mer kyniske varianter av norske valgkampstrateger), nyrike russere, banditter, Kong alkohol, militære, kosakker, fatige kunstnere, fordrukne (og forkledd) prester – kort sagt en kavalgade av de viktigste stereotypene fra nittitallets Russland. Radioredaksjonen gjør alt de kan for å fremme sin kandidat: de inngår avtaler til gjensidig vinning med kosakkhovding og mafi-

abosser/banditter, de iscenesetter politiske demonstrasjoner ved hjelp av en lokal teaterregissør og de dikter opp et overfall på sin kandidat. Akkurat så kynisk og korrump som det russiske nittitallet framstod.

Minst like interessant som selve handlingen og de politiske undertonene er språket i filmen. For regissøren har virkelig klart å lofte fram nittitallspråket til et av filmens hovedtema. Etter en periode med streng normering under sovjetstyret gjennomlevde det russiske språket et veritabelt normskred på nittitallet: engelske lånord strømmet til, utallige slangord dukket opp i de tidligere så regulerte nyhetsmediene og reklamespråkets klisjeer fikk språkbevisste russere til å stønne i fortvilelse. Dette kommer kanskje best fram i scenen hvor den russisk-ortodokse presten som har sneket seg med på båtturen avslutter sin TV-opptreden med et engelsk «Bye!» Kontrasteffekten blir maksimal i møtet mellom den erkekonervative russiske kirken og denne uformelle engelske hilsenen.

Filmens soundtrack er en oppvisning i russisk samtidspop. Flere av de mest populære pop- og rockegruppene som boybandet Ivanusjki International, de rebelske rockerne i Leningrad og rapperen Serjoga opptrer i filmen. Å invitere populære musikere til filminnspillinger er et fenomen som har vært svært utbredt i postsovjetisk russisk film og er en sikker vinner blant kinopublikumet.

Dersom noen om tju år spør meg hvordan det russiske nittitallet var, så vil jeg rett og slett anbefale dem å se Valgdagen.

Tittel: Valgdagen (Den' vyborov)
Produksjonsår: 2007
Opprinnelsesland: Russland
Regi: Oleg Fomin

Martin Paulsen,
 PhD-stipendiat
 Universitetet i Bergen
 martin.paulsen@if.uib.no
 Juli 2008

